

Bulletin 127

juni 2015

Vriendenkring van het Streekmuseum Hoeksche Waard

Contributie minimaal €15,00 per persoon per jaar. ING Bank: NL89 INGB 0003 8708 52
De Stichting Vriendenkring is ANBI-geregistreerd.

Dagelijks bestuur

Voorzitter	mr. G. Schilperoort
Secretaris	mr. R. van der Waal tel. 015-2569775
Penningmeester en ledenadministratie	C. Spruit @: cor.spruit@hccnet.nl tel. 0186-601385

Redactiecommissie

mr. G. Schilperoort
mr. R. van der Waal

Redactieadres

Hofweg 13
3274 BK Heinoord
@: rvanderwaal@planet.nl

Lay-out

J. Koster
@: jmwkoster@upcmail.nl

't Hof van Assendelft

Hofweg 13
3274 BK Heinoord

Boerderij Oost-Leeuwenstein

Dorpsstraat 13
3274 BB Heinoord
tel. 0186-601535
www.museumhw.nl
@: info@streekmuseumhw.nl

Openingstijden

museum

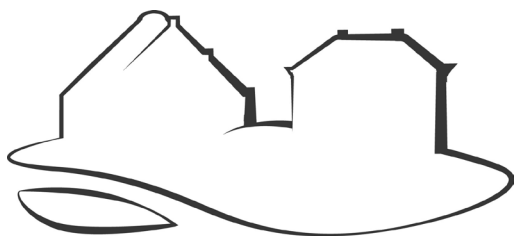
woensdag t/m zondag
13.00 tot 17.00 uur
zaterdag 10.00 tot 17.00 uur

documentatiecentrum

woensdag 9.00 tot 13.00 uur
zaterdag 10.00 tot 17.00 uur

INHOUD

Van de voorzitter	3
Nieuwe vrienden	5
“Wees Welkom!”	6
Activiteitenagenda	11
T WELVAREN VAN GOUTSWAART	12
Genealogie & Streekhistorie	16
Dialecten Hoeksche Waard	20
De vragenrubriek	24

**STICHTING
VRIENDENKRING**
VAN HET STREEKMUSEUM HOEKSCHÉ WAARD

VAN DE VOORZITTER

Beste vrienden,

Het gaat goed met ons museum, zo constateert Belle van den Berg in dit Bulletin. Mede dankzij de heropening van de boerderij “Oost-Leeuwenstein” steeg het aantal bezoekers in 2014 naar 9.780, terwijl dat jaar boekhoudkundig met een positief resultaat kon worden afgesloten. Het museum nam voor het eerst deel aan “Tour langs de Boer” op Hemelvaartsdag (14 mei), waarbij deelnemende agrarische bedrijven allerlei leuke, educatieve kinderactiviteiten organiseren. “Oost-Leeuwenstein” is weliswaar geen agrarisch bedrijf, maar het is onmiskenbaar een boerderij. Voor de kinderen werden Oudhollandse kinderspelen georganiseerd en bezoekers konden tegen half tarief “Oost-Leeuwenstein” bezichtigen. Er werd massaal van die gelegenheid gebruik gemaakt want zo’n 500 personen hebben die dag vol bewondering rondgekeken in de museum-boerderij.

Op 25 mei jl. ontving het museum een bijzondere gift van € 5.000. De nu 75-jarige Gerard Cox ontving van Radio 5 Nostalgia de oevreprijs, waaraan een geldbedrag is verbonden voor een goed doel. We zijn zeer vereerd met het besluit van Gerard Cox om Museum Hoeksche Waard uit te kiezen als goed doel. De prijs werd in ontvangst genomen tijdens een speciaal voor hem georganiseerd concert in het DeLaMar Theater in Amsterdam. Namens het museum vertrok een bus vol vrijwilligers en andere belangstellenden vanuit Heinenoord naar Amsterdam om het concert en de prijsuitreiking mee te maken. In de foyer werd een radio-opname gemaakt van de overhandiging van de cheque aan onze museumdirecteur, die op deze wijze landelijk aandacht kreeg.

U kent natuurlijk allemaal het televisieprogramma “Tussen Kunst en Kitsch”. Ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan van dit programma is een jubileumtentoonstelling georganiseerd in Museum Flehite te Amersfoort, waar 101 kunstvoorwerpen te bewonderen zijn die tijdens het maken van dit programma zijn ontdekt. De heer drs. G.J.A. (Gerard) Raven, conservator van dit museum, met wie ik tegelijkertijd aan de Leidse universiteit studeerde, attendeerde mij op een fraai gedecoreerd glas dat nu in Amersfoort wordt geëxposeerd en in 1768 is gemaakt voor Lodewijk Rosmolen, ambachtsheer van Goudswaard. Gerard weet dat ik ben opgegroeid in Goudswaard en wees mij op dit glas in de onjuiste veronderstelling, dat ik al lang van het bestaan van dit glas af wist. In de bijdrage met de titel T WELVAREN VAN GOUTSWAART kunt u in dit Bulletin meer lezen over dit bijzondere glas. Een bezoek aan dit museum kan ik u van harte aanbevelen.

De tentoonstelling is nog te zien tot en met 12 juli a.s.

Vorig jaar meldde ik u dat de Bulletins 29 tot en met 119 zijn na te lezen op de website van het museum onder "Vriendenkring". Inmiddels zijn ook de nummers 1 tot en met 28 over de jaren 1967 tot en met 1981 op de site geplaatst. Het is aardig om te zien hoe het Bulletin van één dubbelzijdig gestencild blad papier in de loop der jaren is uitgegroeid tot het Bulletin dat u nu gewend bent.

De voorbereidingen voor de komende Vriendendag op zaterdag 10 oktober zijn al begonnen. De bestemming is deze keer het Watersnoodmuseum in Ouwerkerk op Schouwen-Duiveland. Dit museum is gehuisvest in de caissons waarmee het laatste gat in de dijk bij Ouwerkerk werd gedicht na de ramp van 1 februari 1953. In het volgende Bulletin krijgt u nadere informatie over het programma en hoe u zich kunt aanmelden. Reserveert u de datum alvast in uw agenda?

Gert Schilperoort

Belle van den Berg en Gerard Cox. Foto: Alie 't Hooft

NIEUWE VRIENDEN

In de afgelopen maanden kon de penningmeester een vijftiental nieuwe vrienden aan het vriendenbestand toevoegen. Sommigen van hen hebben vooral binding met Museum Hoeksche waard als geheel, anderen meer met de afdeling Genealogie & Streekhistorie in het bijzonder. Wij heten allen van harte welkom en hopen hen regelmatig in het museum te zien, bij een gewoon bezoek of bij een evenement zoals de Vriendendag. Het huidige bestand telt 1.516 vrienden.

De nieuwe vrienden zijn:

R. van Selm	Westmaas
K.K.K. Zijl-Verhoeff	Mijnsheerenland
K.F. Wakker	Mijnsheerenland
J. de Jongh	Mijnsheerenland
B. van Gameren	Mijnsheerenland
H. van der Star	's-Gravendeel
P.H.M. Blom	Mijnsheerenland
C.W. Vink en H.J. Vink-Meijer	Dordrecht
H. de Snoo	Maasdam
A.H. Huisert en J.J. Huisert-de Graaff	Zuid-Beijerland
W. van den Berg	Brielle
J. Vlaskamp	Westmaas
H. Koene	Spijkenisse

In de bus op weg naar de prijsuitreiking van Gerard Cox. Foto: Alie 't Hooft

WEES WELKOM!

Op donderdag 16 april jl. vond de opening plaats van de eerste grote wisseltentoonstelling in het museum sinds de heropening van boerderij Oost-Leeuwenstein vorig jaar april: Oorlog in de Hoeksche Waard 1940-1945. We hebben er met een speciale werkgroep en diverse andere vrijwilligers zo'n elf maanden aan gewerkt. Veel bronnenonderzoek, gesprekken en leeswerk gingen eraan vooraf voor we goed en wel een expositie konden gaan inrichten. En nu het boek nog! We verwachten in september het boek "Oorlog in de Hoeksche Waard 1940-1945" te kunnen presenteren.

Het gaat goed met het museum, zowel financieel als qua bezoekersaantallen. Na een lastig financieel jaar in 2013 hebben we 2014 weer positief af kunnen sluiten, met name dankzij de inkomsten vanuit de groepsbezoeken en verhuur van onze ruimtes. We zagen ook onze bezoekersaantallen stijgen van 5000 naar 9780! Daar is natuurlijk vooral de heropening van boerderij Oost-Leeuwenstein debet aan. We zullen zien of de expositie "Oorlog in de Hoeksche Waard" en alle activiteiten die we in en rond het museum organiseren weer tot zulke bezoekerscijfers zullen leiden. Dat zal elke keer spannend blijven.

Aan de feestelijke opening van de nieuwe expositie op 16 april jl. zal het niet liggen. Het was goed weer en alles verliep zoals gepland door de twee organisatoren: Anneke Megens (coördinator evenementen) en Conny Groeneweg (coördinator horecagroep). Er gebeurt ontzettend veel achter de schermen op zo'n dag. Terwijl nog een aantal vrijwilligers en ik de laatste hand leggen aan de expositie, zorgen de horeca- en receptievrijwilligers voor de koffie, thee, muffins, drankjes, hapjes en de ontvangst van de gasten.

Een aantal kinderen en docenten en de directeur van de Christelijke scholengemeenschap Willem van Oranje werden keurig ontvangen door Dini Heijden en Sija Spruit van de educatiegroep. De leerlingen van de plusklas van deze school waren speciale gasten, want zij hebben een film gemaakt van de interviews die zij hielden met overlevenden van de oorlog in de Hoeksche Waard. Een bijzonder document is dat geworden, waarin de jonge, altijd in vrede geleefd hebbende generatie samenkomt met de generatie die zelf nog kan vertellen over het leven in de oorlog. De film van twintig minuten is te zien in het Hof van Assendelft.

Wat het succes van de middag helemaal compleet maakte, was de bijdrage van majoor Gijs Tuinman (sinds vorig jaar Ridder Militaire Willemsorde) en trompettist Arie Zwijgers. Gijs Tuinman hield een mooie toespraak, waaruit duidelijk bleek dat hij zich had verdiept in de geschiedenis van de Hoeksche Waard tijdens de oorlog.

Belle van den Berg en Gijs Tuinman. Foto: Cor Nugteren

Gijs Tuinman. Foto: Qphoto

Naast de vervelende kant van de oorlog, wees hij ook op de kracht die te halen valt uit de saamhorigheid en het doorzettingsvermogen van een gemeenschap als deze tijdens de oorlog. Daarna plaatste hij samen met zijn twee dochtertjes en de plusklasleerlingen de namen van zeven kindslachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog. Zij plaatsten ze op de zgn. herinneringsboom, die een centraal onderdeel van de expositie vormt en waar we proberen de namen van alle slachtoffers uit de Hoeksche Waard van 10 mei 1940 t/m 15 augustus 1945 te verzamelen en te herinneren. Deze openingshandeling werd begeleid door prachtig trompetgeluid.

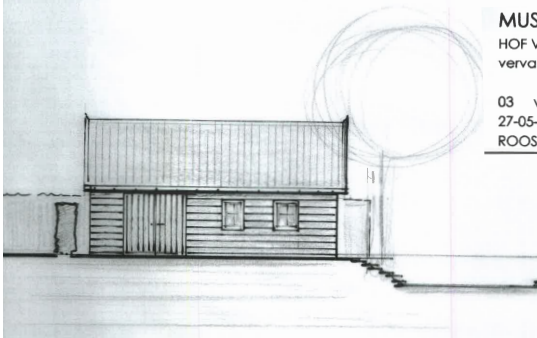
Gijs Tuinman en dochter bij de herinneringsboom. Foto: Qphoto

Arie Zwijgers (o.a. van Muziekvereniging Crescendo) bracht vanaf de entresol in de schuur van Oost-Leeuwenstein 'The last post' ten gehore, en sloot de bijeenkomst af met 'We'll meet again' van Vera Lynn. Menig traantje werd toen weggepinkt, waardoor ik dat moment waarschijnlijk nooit meer zal vergeten. Ik wil het niet vergeten.

Nu de rust weer enigszins is teruggekeerd wat inrichten betreft, ligt er nog heel veel werk op andere vlakken. Dat zal u niet verbazen. Wisselexposities maken is één ding, maar aan de basis daarvan liggen onze collectie, gebouwen en het onderhoud daarvan. Zonder dat ben je natuurlijk nergens als museum en daar zitten de meeste kosten uiteindelijk ook in. Onze grote streek-historische collectie is nu bijna helemaal gefotografeerd. Met het computer-programma Adlib worden nu grote stappen gemaakt, waardoor steeds sneller alle 35000 objecten met foto en beschrijving in de computer komen te staan. En zoals u wellicht inmiddels weet, is dat één van de belangrijkste voorwaarden om Erkend Museum te kunnen worden. Het ziet ernaar uit dat dat dit jaar nog gaat lukken.

Een andere grote klus voor ons is het verhuizen van ongeveer een derde van onze collectie vóór 1 juli a.s. van Numansdorp naar de nieuwe opslagruimte in Heinenoord. Dit project heeft al tot veel zorgen en druk bij onze vrijwilligers geleid. Gelukkig zijn we al een heel eind, mede doordat de vrijwilligers van het Trekkerstation zich door Gerda Hitzert hebben laten 'omscholen' tot collectiefotografen. Zij hebben het tempo waarin de collectie gefotografeerd kon worden boven verwachting weten op te schroeven. Hetgeen in enkele gevallen wel geleid heeft tot meer controlewerk voor Gerda. Soms blijkt haastige spoed niet altijd even goed! Ook hebben de vrijwilligers onder leiding van Piet Leeuwenburgh met hulp van wagens, busjes, palletlifters van dezen en genen en veel spierkracht een groot gedeelte al verhuisd. Intussen wordt ook begonnen met de eerste werkzaamheden aan de nieuwe werkplaats die bij het Hof van Assendelft gebouwd gaat worden. Deze gepotdekselde schuur van ca. 10 bij 5 meter zal in de toekomst voor de noodzakelijke opslag van gereedschappen, tuinmaterieel en aanhangwagens zorgen, en herbergt een werkbank en wat opslagruimte. Het is dankzij de financiële steun van de Vriendenkring dat wij deze schuur kunnen bouwen! We hopen in september het dak erop te hebben zitten. Dat zou betekenen dat u met de Vriendendag in oktober de werkplaats kunt komen bewonderen. Laten we daarvoor duimen!

Zo blijft het werk als museumdirecteur altijd wel uitdagend, maar vooral ook afwisselend. Je weet nooit wat er op een dag aan onverwachte dingen kunnen gebeuren. Elke dag is anders.

MUSEUM HOEKSCHER WAARD

HOF VAN ASSENDELFT

vervangen van bestaande schuur door nieuwe schuur

03 voorgevel

27-05-2014

ROOSROS ARCHITECTEN OUD-BEIJERLAND

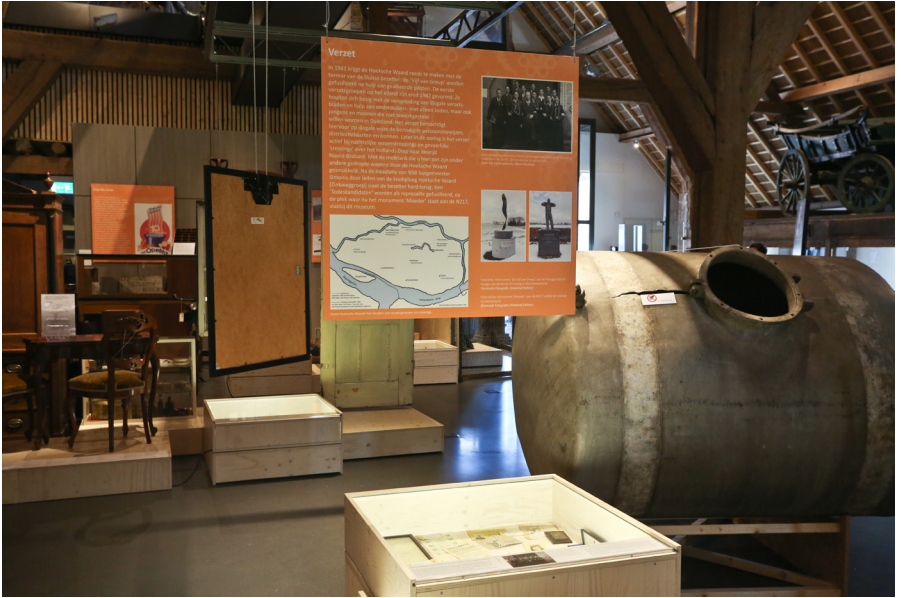
Zo kan het zijn dat je tijdens het werk ineens wordt opgebeld door iemand die één van de vele oproepen in de lokale krant heeft gelezen. Gelukkig werden onze persberichten met oproepen voor bepaalde spullen uit de Tweede Wereldoorlog herhaaldelijk en op verschillende plaatsen gepubliceerd. Op een gegeven moment hielden we het haast niet meer bij. Zodoende belde de heer Niemansverdriet uit Strijensas op een goede dag op. Hij wist precies waar de melktank die wij zochten zich op dat moment bevond! Uit de geschiedenis die hij erbij kon vertellen, bleek wel dat het om exact diezelfde melktank moest gaan. Hoe bijzonder, dat je na zoveel jaren met slechts één niet al te duidelijke foto met omschrijving zoiets nog kan terugvinden. Dat kan alleen maar dankzij de oplettendheid van de heer Niemansverdriet en het feit dat onze oproepen royaal werden geplaatst door de kranten. De vrachtwagen waarop de melktank was geplaatst, was van de melkfabriek G. van der Linden uit Westmaas en werd bestuurd door onder meer Piet Hollestein. Regelmatig vervoerden hij en andere chauffeurs van de fabriek onderduikers of wapens in deze melktank. Er konden drie mensen in zitten. Gelukkig zijn ze nooit gepakt door de Duitsers! De melktank is nu een jaar lang te bekijken in de expositie "Oorlog in de Hoeksche Waard". U kunt de expositie als Vriend gratis bezoeken, dus zou ik willen afsluiten met: wees welkom!

Belle van den Berg, directeur Museum Hoeksche Waard

Het boek en de expositie over de Tweede Wereldoorlog zijn inhoudelijk samengesteld door: Loek Dekker, Gerda den Hartog, Dini Heijden, Dick Sniijders en Willy Spaan. De vormgeving is verzorgd door Gerco Kolbach.

Wilt u op de hoogte blijven van wanneer het boek Oorlog in de Hoeksche Waard 1940-1945 uitkomt en waar het te bestellen zal zijn? Geef dit dan op via info@museumhw.nl o.v.v. Boek WO II.

Boven: Melktank expositie WOII. Foto Qphoto

Onder: Leerlingen Willem van Oranje hebben mensen die de oorlog hebben meegemaakt geïnterviewd. Hier alle betrokkenen op de foto. Foto: Alie Groenendijk

Activiteitenagenda

juni-oktober 2015

- 6-06** | **Interactieve monumentenwandeling met gids**
Wandeling langs oorlogsmonument en begraafplaats van Heinenoord
Tijd: 14.00-16.00 uur
Locatie: Boerderij Oost-Leeuwenstein
- 27-06** | **Open rondleiding met gids**
Van februari tot en met november wordt elke laatste zaterdag van de maand een gratis rondleiding gegeven door 't Hof van Assendelft of Boerderij Oost-Leeuwenstein.
Tijd: 14.00 uur.
Locatie 27-06: 't Hof van Assendelft
- 25-07** | **Open Rondleiding Oost-Leeuwenstein**
- 29-08** | **Open Rondleiding 't Hof van Assendelft**
- 12-09** | **Open Monumentendag** thema: kunst en ambacht
Tijd: 10.00-17.00 uur
Locatie: Museum Hoeksche Waard
- 19-09** | **Kijkje achter de Schermen** textiel en sieraden
Tijd: 14.00 uur
Locatie: 't Hof van Assendelft
- 26-09** | **Open Rondleiding Oost-Leeuwenstein**
- 10-10** | **Vriendendag** Watersnoodmuseum Ouwerkerk
- 22-10** | **Lezing Joop Kortekaas** 'Bombardement Suikerfabriek Puttershoek'
Tijd: 14.00-16.00 uur
Locatie: 't Hof van Assendelft
- 31-10** | **Open Rondleiding Oost-Leeuwenstein**

Voor nadere informatie over de activiteiten kunt u de website raadplegen: www.museumhw.nl

T WELVAREN VAN GOUTSWAART

Al meer dan dertig jaar trekken de makers van het televisieprogramma "Tussen Kunst en Kitsch" langs de Nederlandse musea. Telkens komen honderden bezoekers af op zo'n opnamedag. Daarbij worden de meest uiteenlopende objecten aan het oordeel van de experts onderworpen. Mij zal altijd de 15de eeuwse bronzen penkandelaar blijven die de eigenaren thuis in de wc als toiletrolhouder in gebruik hadden.

Op 20 mei jl. keken ruim 1,7 miljoen kijkers naar de uitzending die voor de laatste keer werd gepresenteerd door de nu 67-jarige Nelleke van der Krogt. Zij was sinds 2002 het gezicht van "Tussen Kunst en Kitsch".

Ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan van dit programma is een jubileumtentoonstelling georganiseerd in Museum Flehite te Amersfoort. Alle 101 geselecteerde kunstvoorwerpen zijn door de eigenaren in bruikleen afgestaan voor deze expositie. AVROTROS heeft een boek uitgegeven met een foto en beschrijving van elk van de 101 objecten. Ze zijn allemaal in de afgelopen dertig jaar tijdens de opnamedagen door bezoekers meegebracht om getaxeerd te worden. De tentoonstelling eindigt op 12 juli a.s. Ook de vaste collectie van het museum, waarin de geschiedenis van de stad Amersfoort centraal staat, is een bezoek waard. Het museum is gevestigd in drie 16de eeuwse muurhuizen, die met hun gebogen gevelwanden het verloop van de eerste stadsmuur van Amersfoort markeren. Door de conservator van het museum, die een studiegenoot van me is geweest, werd ik attent gemaakt op dit bijzondere glas. Het glas dat u hier ziet afgebeeld is getoond tijdens de uitzending van 23 mei 2007 en maakt nu deel uit van de expositie.

Foto: AVROTROS Mediafoto, Leendert Jansen

Foto: AVROTROS Mediafoto, Leendert Jansen

Het is een gelegenhedenbokaal uit 1768 van Nederlandse of Engelse makelij dat in Nederland is voorzien van een radgravure. Het glas is 25 cm. hoog en bestaat uit een voet, een stam of steel en een kelk. Op de stam zijn vier knobbels aangebracht. Een glas als dit wordt ook wel een slingerglas genoemd, vanwege de luchtspiraal die zichtbaar is in de stam van het glas. Slingerglazen zijn voornamelijk geblazen in de tweede helft van de 18de eeuw. Het materiaal is loodglas, glas dat door de toevoeging van loodoxide een grote helderheid heeft.

In de 17de en 18de eeuw werd in Nederland de glasgraveerkunst op hoog niveau beoefend en ook hier springt de hoge kwaliteit van de voorstelling op de kelk eruit. In de 17de eeuw werd in Holland de diamantlijngravure ontwikkeld. Aan het einde van de 17de eeuw ontstond de radgravure die hier is toegepast, waarbij de graveur werkte met snel draaiende koperen wieltes.

Op de kelk staat de tekst T WELVAREN VAN GOUTSWAART met een afbeelding van het wapen van Goudswaard. Verder is een voorstelling te zien van een boer die met twee paarden voor een werktuig de akker bewerkt. Aansluitend zijn drie achter elkaar liggende grote vaten afgebeeld. Op het deksel van het voorste vat staan de letters LR en het jaartal 1768.

Toen op 30 oktober 2006 in het Rijkmuseum van Oudheden te Leiden een opnamedag van "Tussen Kunst en Kitsch" werd gehouden, besloot de eigenaresse het glas mee te nemen om er meer van te weten te komen.

Het was een erfstuk uit de familie. Men veronderstelde dat “Goutswaart” een familienaam was en dat de initialen LR van de maker waren. De glasexpert Kitty Laméris legde in de uitzending van “Tussen Kunst en Kitsch” uit dat het glas was gemaakt voor een persoon met de initialen LR, die het waarschijnlijk had gekregen of besteld in 1768, ter ere van een bijzondere gebeurtenis in zijn leven als bestuurder in Goudswaard, een dorp ten zuiden van Rotterdam. Wie weet was hij wel een voorouder van de inbrenger van het glas. Na thuiskomst zijn de eigenaren de familiearchieven ingedoken. Op een kwartierstaat werd tot hun grote verrassing de naam van Lodewijk Rosmolen gevonden die leefde van 1722 tot 1772. Het kon niet missen: voor hem moest het glas zijn gemaakt!

Lodewijk Rosmolen was eigenaar van de boerderij aan de Havenkade 14 te Goudswaard. In 1760 verwierf hij door koop de ambachtsheerlijkheid Goudswaard. Hij trouwde in 1748 met Adriana van de Polder, afkomstig van een boerderij onder Zuid-Beijerland. Zij kregen zes kinderen, waarvan er vier op jeugdige leeftijd overleden. De oudste dochter Adriana Rosmolen (1751-1781) trouwde in 1770 met Jan van Driel, een notariszoon uit Oud-Beijerland. Hij werd na de dood van Lodewijk Rosmolen ambachtsheer van Goudswaard. Zijn opvolger werd in 1792 diens zoon Lodewijk van Driel. De jongste dochter Elisabeth Rosmolen (1753-1826) trouwde te Goudswaard op 23 augustus 1780 met de uit Zwartewaal afkomstige Jan Kruijff (1756-1834). Hij was reder en later burgemeester te Delfshaven. Zij erfde het hier afgebeelde glas, dat vervolgens overging op haar zoon Lodewijk Kruijff (1783-1868) en daarna weer op diens zoon George Paul Kruijff (1814-1929). Het glas werd vervolgens eigendom van zijn dochter Louise Catharina Kruijff (1854-1929), die in 1878 trouwde met Huibert Dane. Daarna kwam het glas opnieuw in bezit van een dochter: Catharina Francina Magdalena Dane (1881-1954), grootmoeder van de huidige eigenaresse. De naam Lodewijk wordt in ere gehouden, want de huidige eigenaresse heeft een broer met de naam Lodewijk.

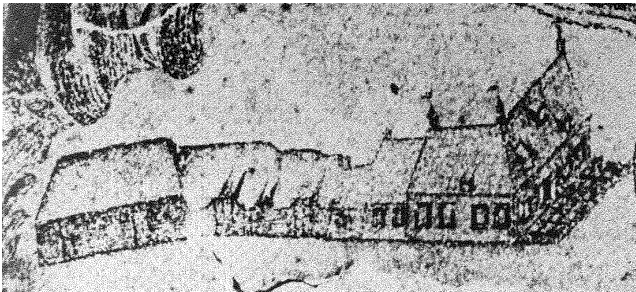
In de collectie van Museum Rotterdam wordt een miniatuurportret van Elisabeth Rosmolen bewaard. Het is een medaillon, in waterverf geschilderd op ivoor, gevat in een geelkoperen rand achter een licht gebold glas. De diameter is 5,7 cm.

Museum Hoeksche Waard bewaart een ingelijste kaart van de Leenheerenpolder onder Goudswaard, uit de tijd dat Lodewijk Rosmolen daar een landbouwbedrijf uitoefende. Aangenomen wordt dat hij opdracht heeft gegeven tot het vervaardigen van de kaart. Vóór de algehele renovatie van het Hof van Assendelft hing deze kaart aan de muur van de notariskamer op de eerste verdieping.

Miniatuurportret van Elisabeth Rosmolen. Foto: Museum Rotterdam, inv.nr. 74642

Op de kaart is een tekening te zien van een rosmolen en van de boerderij Havenkade 14. Het statige uiterlijk van het woonhuis is nog hetzelfde als in de tijd waarin Lodewijk Rosmolen er woonde. Een uitgebreide beschrijving van deze boerderij en haar bewoners is te vinden in het bekende boek van Arie Pieter van den Hoek: *Boerderijen en hun bewoners in de Grootte Waard "De Hoeksche Waard"* (Meppel, 2007) p. 31-41.

Gert Schilperoort

Voor de liefhebbers: AVROTROS heeft een boek uitgegeven met een foto en beschrijving van elk van de 101 objecten. Het ISBN-nummer daarvan is: 9789462620377.

GENEALOGIE & STREEKHISTORIE

Het aantal bestanden, gemaakt na bewerking van de originele bronnen en op de computers van het museum te raadplegen, is uitgebreid met:

- Rechterlijke archieven Zuid-Beijerland, archieftoegang 681, inventarisnr. 25
Schepenakten van verhuur, 18-7-1685 tot en met 8-3-1810

- Rechterlijke archieven Zuid-Beijerland, archieftoegang 681, inventarisnr. 28
Attestaties, certificaten en interrogatiën, 6-11-1674 tot en met 15-10-1779

- Rechterlijke archieven Zuid-Beijerland, archieftoegang 681, inventarisnr. 29
Stukken betreffende verschillende zaken waarbij schout en schepenen betrokken zijn,
23-7-1685 tot en met 17-5-1806

- Rechterlijke archieven Oud- en Zuid-Beijerland, archieftoegang 3.03.08.134 (Nat. Archief)
inventarisnr. 1
Resolutieboek van baljuw en leenmannen van Oud-Beijerland,
14-3-1763 tot en met 9-2-1811

- Rechterlijke archieven Oud- en Zuid-Beijerland, archieftoegang 3.03.08.134 (Nat. Archief)
Inventarisnr. 5
Criminele rol, 26-9-1682 tot en met 28-7-1701

- Rechterlijke archieven Piershil, archieftoegang 677, inventarisnr. 7
Registers houdende aantekening van opdrachten, schuld- en giftbrieven, huurovereenkomsten, taxaties en verkoopvoorwaarden,
25-8-1735 tot en met 15-6-1782

- Rechterlijke archieven Piershil, archieftoegang 677, inventarisnr. 8
Registers houdende aantekening van opdrachten, schuld- en giftbrieven, huurovereenkomsten, taxaties en verkoopvoorwaarden,
17-4-1782 tot en met 30-12-1793

- Rechterlijke archieven Klaaswaal, archieftoegang 591,
inventarisnr. 15
Schepenakten van tiendverpachting,
15-7-1761 tot en met 22-7-1775

- Het Kompas 2014 en de familieadvertenties daaruit

*Nieuwe genealogieën/kwartierstaten die op de computers van het museum
zijn te raadplegen:*

Parenteel Bastiaan Groenendijk (bijgewerkte versie)
Parenteel Adriaan Groenendijk (bijgewerkte versie)

SG 1433

“Willem Slootmaker en zijn vrienden”
Krantenartikel 3-12-2014 uit het Reformatorisch Dagblad over het boek van
B. Hooghwerff met de voornoemde titel

SG 1434

Naamlijst per plaats van de rekeninghouders bij de Postcheque- en Girodienst,
febr. 1935

SG 1435

“Broeders, genealogie van het geslacht Broeders te Strijen” door A. P. van den
Hoek

SG 1436

Genealogie Dura, van vissers naar bouwers

SG 1437

Stamreeks Duijser

SG 1438

Genealogie Kruidenier uit Charlois

SG 1439

Genealogie Scheygrond

SG 1440

Afstammelingen van Cornelis van Valen

SG 1441

Parenteel van Christoffel Tromer

SG 1442

“Maaïke van Schouwen” door Sam van der Meer

Een serie afbeeldingen op DVD

Uitgangspunt is Cornelis van Schouwen 1828-1916, boer op de Leenheerenpolder, getrouwd met Hester van Es. Uit dit huwelijk werden 12 kinderen geboren. Op de DVD staan een paar kinderen en kleinkinderen afgebeeld. Veel nadruk krijgt Wouter van Schouwen die naar Chili emigreerde, daar veehandelaar werd en vee over het Andesgebergte naar Brazilië voerde.

Aanwinsten voor de bibliotheek “Streekhistorie”:

S 602a

Krantenartikel over het Huys te Goidschaloord naar aanleiding van de doctoraalscriptie van Wim Blok, 1981

S 887a

Dorp aan de Kil. 's-Gravendeel 1593-1993 (deel manuscript)

S 1622a

Knipsels over kerken in de Hoeksche Waard, 1979

S 1673

De Bosatlas van het Cultureel Erfgoed, 2014

S 1674

Feestboek Numansdorp 350 jaar. Ambachtsheerlijkheid Cromstrijen 500 jaar. Met liederenbundel, 1992

S 1675

Bakkie met herinneringen. Welzijn Hoeksche Waard, 2015

S 1676

Dagboek Adrianus (Adrie) Buitendijk 2 september 1944 – 28 mei 1945

S 1677

De protestantse gemeente Nieuwland en haar gebouwen. Historisch Fotoboek door Rook Belder, nov. 2014

S 1678

Wat er in Zuid-Beijerland gebeurde tijdens de oorlogsjaren 1940-1945. Samengesteld met gegevens van C. van Brakel. Uitgave Oranjevereniging "Prins Bernhard" te Zuid-Beijerland, 1970

S 1679

Om nooit te vergeten. Een terugblik op de watersnoodramp van 1953 in 's-Gravendeel, 2003

S 1680

Strijensas en het geslacht Overwater, 1964

S 1681

Gidsje uitgegeven ter gelegenheid van de opening van de Heinenoordtunnel op 22 juli 1969 door Hoeksche Waard Nu

S 1682

Bekeeringsgeschiedenis van Pleun van der Hoek, geb. 1886 te 's-Gravendeel

S 1683

Bewijs van Deelname Tocht Numansdorp – Haven – Ginneken. Ring Hoeksche waard, 27 juni 1929

S 1684

Cultuureducatie Primair Onderwijs Hoeksche Waard 2011-2012. Programma van projecten voor cultuureducatie voor het basisonderwijs

S 1685

Uit! Beijerland. Magazine. Voorjaar 2015

S 1686

Akte met verklaring over het tegenhouden van de geuzen bij de kerk van Maasdam tijdens de 80-jarige oorlog (kopie), 9 juni 1572

S 1687

Van lei tot laptop. 150 jaar Chr. onderwijs in de Hoeksche Waard, 2014

Peter van Hulst

DIALECTEN HOEKSCHE WAARD

D'n durrepsdokter

door Arie Biemans

De wachtkaomer van ôñzen dokter hà vroeger rommetom vaste banke tege de mure, behallevé opte plakke waer de deure zatte waerdeur-ie buite vandaen binnekvam en d'n andere die uitkwam in de spreekkaomer van d'n dokter. 't Viel mijn as kind al op dat dien inrichting leek opte scheerwinkel van de barrebier, waer-ie ok zôð langs de kante zat (maor die hà gêên amparte behandelkaomer). Azzie daer dan laeter over naedenk vraeg-ie je aaige of hoe dat komt. Meschie omdat de barrebier hêêl vroeger ok chirurgijn was, een voorlôðper van d'n dokter? Wie 't weet mag 't zegge.

Opte bank pal neffe de deur van de spreekkaomer zat Merie altijd. Of ze nou wat schouw of niet, elleken dag zat ze bij d'n dokter en op 't bankie zat ze hêêlemael krom om zôð ducht mogelijk bij 't sleutelgat te kenne komme, want ze perbeerde altijd de gesprekke in de spreekkaomer of te luistere. 't Beurde dan wel dassé van 't bankie of rolde ast'n dokter de deur ope dee om de vollegende pesjent binne te roepe. En voor straf wier ze dan dien dag nie binne gerope en koñ ze naer huis zonder bij d'n dokter d'r beklag te kenne doen over heur rimmetiekpijn.

Mêêstal had d'n durrepsdokter een aaige appeteek an huis, waer z'n vrouw of de wijkzuster hielp om de medicijne klaor te maoke. Waer we as kind erg tuk op waere was 't dropwaoter tege d'n hoest, want dat smaokte zôð lekker dà je 't ok wel wou drinke azzie nié verkouwe was. In d'n herrest stong d'r wel een emmer van dat spul klaor om an de vraeg te kenne voldoen. 't Is niet datt't nou zôð goed hielp tege de kwaol, want azzie d'r niks an dee dan wazzie twêê weke verkouwe en azzie veul van die medicijne van d'n dokter slikte duurde 't veertien daege voor-ie geneze was. De werreking van 't medicijn was soms aagelijk meer van spiegelogischen aerd dan datt't echt wat dee.

D'n durrepsdokter dee ok dinge waer-ie nou mêêstal voor naer de tandarts of naer een dokter in 't ziekehuis gaot: hij trok tande en kieze as 't nôðdig was omdatt'r in de buurt gêên tandarts was en hij greep ok zellef in aster een grôôte wond dichgenaoid mos worde. Een vinger of ledemaot ofzette kwam ovventoe voor aster veul haest bij was, of aste weg naer 't ziekehuis in de stad-zeker in de winter- onbegaonbaor was. Vedder zurregde d'n dokter en de wijkverpleegster ok voor de nôðdige injecties, zôðas de pokkeprik. Maor d'r is een generaosie schoolkindere van de Twêêde Wereldoorlog die 't zonder die prik moste doen omdatt'r gêên vaccin voorhande was.

Dut was in 't kort de medische stand van zaeke: de middele waere hêêl beperkt en d'r wier nie deurbehandeld zonder uitzicht op genezing. De meïse kregte rustig d'r aage tijd om op 'n netuurlijke manier dôôd te gaon... Maor of daermee vroeger nou alles ok beter was? Dat mojie zelf maor bekijke!

Wullempie

door Arie Biemans

Ja, ik zel 'm maor Wullempie noeme, want hij zou d'r een grôôten hekel an hebbe azzik z'n echte naam zou gebruike. En azzie demee m'n verhaoltie zelf gehoord heb, dan begriip-ie ok wel waerom.

Hij ging vroeger opte bewaarschool. En wie nie meer weet wattat is: laeter wier dat de kleuterschool genoemd en zôôver asdasse tegeworig nog nie wegbezuinigd zijn, zouw-ie d'r nou meschie kinderdagverblijf tege kenne zegge.

't Was een lokaoltie waer klaaine kindere opgehokt wiere onder 't toeziede ôôg van een kleuterjuf, zôôdasse moeders thuis niet in de weeg liepe die mette was bezig was of mèt zukk'n aerd van dinge.

Op tat schooltie mogge de kindere speule mèt blokkedôôze en poppe of ze wiere wel bezig gehouwe mèt matjies vlechte van gekleurde rêêpies pepier, of mèt feguurties uitprikke van ouwe añzichtkaorte. Ze wiere ok wellis gelucht en dan moste ze mekaor allemael 'n hañdjie geve en achter de juf an netjies opte stoepies blijve lôôpe.

Ja, die juf hat 'r hande vol med oplette dassie d'r gêênêên kwijtraakte en ze mos tussendeur ok veul neussies poesse van degene die verkouwe waere en dikkels moster ok een broekie gestreke en opgehaald worde aster gepiest of gepoept mos worre. En azzie dan een stik of vijftien vañ zukke hokkelinge in de gaote mot houwe, wil dat wellis 'n keer misgaon. En dat beurde nou net bij ôôñze Wullempie.

Hij was druk doende om 'n matjie te vlechte, toen-die añ voelde komme dattie aagelijk naer de plee mos voor een grôôte booschop. Hij dee z'n vingertie omhôôg en roop nie sôô hard: 'Juffrouw!' Maor dat meïns was net bezig med'n ander kind eñ ze hoorde dat roepe niet. Wullempie ging toen maor deur mèt matjievlechte en mos ovventoe vañ z'n linker- op z'n rechterbêên gaon staon om de zaak op te kenne houwe. Gelukkig liep 't wel net tege etestijd en hij kon al gauw mèt moeders mee die buite al op 'm sting te wachte.

Z'n moeder had al gauw in de gaote datter iets nie goed ging, want Wullempie liep nied allêen een bietjie aaigenaerdig, maor hij stonk ok azz'n bok!

Thuis ging z'n moeder gauw met 'm naer de plee en toen ze z'n broekie naer beneeje dee, rolde d'r al wat over de rand. Ze was t'r nie grôds op datt'r gelijk alweer zôdiets geridderd mos worde, dus ze snauwde 'n bietjie: 'Wat hebbie nou toch weer gedaen?' Omdat-ie toch op tijd de juf gewaorschouwd had, vong Wullempie dat 't zijn schuld toch nie kon weze, dus hij zee: 'Dat heb ik nie gedaen, maor de juffrouw!!'

Je begriip wel dà zôd'n verhaol te mooi is om nie vedder te vertelle, dus toen-die laeter al opte grôte school ging en al Wullem hietende, vroeg-t'r wellis een pestkop an 'm: 'En wie hett'r vandaeg weer iñ je broek geschete, Wullem?' Jao, azzie êenmael zôd'n naom heb, kom-ie daer maor moeilijk meer vanof...

Wakker legge en schaepies telle

De nacht telt veule ure
aste slaep nie komme wil;
de kaomer heb vier mure
en buite is 't stil.

M'n boek leg uicheleze
op 't kassie naest m'n bed;
om toch doende te weze
hè'k me te schrijfs gezet.
De pen is wel gewillig
zô lang d'r inkt in zit,
en 't laet mijn onverschillig
wie offer nou nog pit.

Hoe ken'k toch lere slaepe?
'k Leg me d'r maor bij neer
en tel weer alle schaepe
voor de zôveulste keer.

Nel Andeweg-van Brakel
Dialectvertaling: Arie Biemans

Bestuur Werkgroep Dialecten:

Voorzitter: J. 't Hooft, Schoolweg 29, 3281 AP Numansdorp,
tel.: 0186-651412, e-mail: hoonum@upcmail.nl

Secretaris en contactpersoon: Chr. den Boer, Lindenlaan 28, 3286 XJ Klaaswaal,
tel.: 0186-572892, e-mail: chris.lenie@hetnet.nl en A.W. Biemans

Penningmeester: mw. M. van der Stouw, Westdijk 71, 3271 LL Mijnsheerenland,
tel.: 0186-603076, email: mvdstouw@hetnet.nl

Expositie WOII. Foto: Qphoto

DE VRAGENRUBRIEK

Iedere vriend(in) van het Streekmuseum kan één of meerdere genealogische vragen betreffende de Hoeksche Waard insturen.

Met enige regelmaat komen vragen binnen die geen betrekking hebben op de Hoeksche Waard, deze komen niet in aanmerking om geplaatst te worden in het Bulletin.

Antwoorden

644

Het Muizengat was een wiel op het land van Hugo Muys van Holy, baljuw van Strijen, ontstaan ten gevolge van een doorbraak van de Groot Cromstrijensedijk op 7 december 1627; zie P. M.H. Welker, 1492-1892, Geschiedenis van de Ambachtsheerlijkheid, de Polders en de Dorpen van Cromstrijen pag. 66 en 254.

658

Toen in 1653 de Eendragtspolder werd bedijkt, werkten daar veel mannen afkomstig uit heel Nederland. Zij verbleven dan in een keet op de werkplaats. Zo was er voor die arbeiders een kapperskeet, een keet om te eten en te drinken, een keet waar geringe koopwaar was. Ook werden ze voorzien van brood en dat werd gebakken in de bakkerskeet. Jaren later is op de plek waar eens een bakkerskeet stond, een woning gebouwd en die kreeg de naam Bakkerskeet. Sinds mensenheugenis is het de woning van de opzichter van 's Lands Gors.

Nieuwe vragen

659

Er zijn geen nieuwe vragen binnen gekomen.

Antwoorden en vragen aan:

P.W. van Hulst

Zevenbergsedijkje 87

3079 DP Rotterdam

e-mail: genealogie@streekmuseumhwh.nl

Peter van Hulst